

**Вывучэнне тэмы “Навуковы стыль”
на занятках па беларускай мове ў тэхнічных ВНУ**

Савіцкая І.У., Пятрова Н.Я.

Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт

Курс “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” прадугледжвае вывучэнне студэнтамі спецыфікі навуковага стылю сучаснай беларускай мовы, асаблівасцей яго функцыянавання і развіцця на сучасным этапе.

Навучанне прафесійнаму маўленню мэтазгодна пачынаецца з тэксту па спецыяльнасці. Праца над ім пачынаецца са слоў-тэрмінаў, бо без ведання тэрміналагічнай лексікі нельга зразумець асноўны змест тэксту, вызначыць ключавыя словы для далейшай яго перадачы ў выглядзе рэферата, анатацыі або пераказу.

На занятках пры рабоце з навуковымі тэкстамі па розных спецыяльнасцях шэраг паслятэкставых заданняў дапаможа студэнтам актывізаваць іх тэрміналагічны запас, зрабіць кампрэсію тэксту, вызначыць яго асноўную думку і сцісла перадаць змест. Такімі заданнямі могуць быць наступныя: патлумачыць значэнне выдзеленых слоў-тэрмінаў; сярод прыведзеных тэрмінаў вызначыць запазычаныя і ўстанавіць іх мову-крыніцу, карыстаючыся “Слоўнікам іншамоўных слоў” А.М.Булькі; сярод прапанаваных тэрмінаў вызначыць агульнаўжывальныя і вузкаспецыяльныя; да іншамоўных тэрмінаў падабраць, калі гэта магчыма, беларускія адпаведнікі; знайсці і патлумачыць сродкі арганізацыі навуковага тэксту; вызначыць лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці навуковага тэксту; падабраць загаловак да тэксту, складзі яго просты план; даць аналіз сэнсавай структуры прапанаванага тэксту (тэкстаў); сфармуляваць пытанне да кожнага абзаца тэксту; запісаць тэкст у скарачаным варыянце, захоўваючы асноўную думку і інш.

Акрамя таго, студэнты павінны навучыцца самастойна складаць навуковыя тэксты – даклады, курсавыя і дыпломныя работы, анатацыі, рэзюмэ, тэзісы і інш. Пры навучанні студэнтаў навыкам напісання навуковай працы неабходна звярнуць увагу на тое, што любая навуковая праца пішацца сваімі словамі, але з прыцягненнем навуковых і метадычных крыніц па азначанай тэме. Студэнты павінны навучыцца не проста выкладаць матэрыял, узяты з навуковых кніг і артыкулаў, але і аналізаваць яго, перабудоўваць, лагічна размяшчаць; у тэкст трэба правільна ўводзіць цытаты, вызначэнне асобных паняццяў, схемы, табліцы, прыклады і г.д. Асобна неабходна звярнуць увагу на тое, што ў навуковай працы трэба выказаць свае думкі, даваць уласныя ацэнкі, крытычныя заўвагі.